

OPREDELITEV MEST IN MESTNIH OBČIN V REPUBLIKI SLOVENIJI

Igor Vrišer*

Izvleček

UDK 911·375:342.25 (497.12)

Po predstavitvi dosedanjih opredelitev slovenskih mest so podana merila za dodelitev naslova mesto, ki slonijo na najpomembnejših socialnoekonomskih kazalcih.

Ključne besede: opredelitev mest, urbanizacija, Slovenija

DEFINITION OF CITIES AND CITY MUNICIPALITIES IN SLOVENIA

Abstract

UDC 911·375:342.25 (497.12)

After the presentation of the hitherto definition of cities in Slovenia, the criteria are given for the allocation of the status of a city municipality, based on some most important socio-economic indicators.

Key words: Definition of cities, Urbanization, City rights, Slovenia

1. PROBLEMI Z OPREDELJEVANJEM MEST IN MESTNIH OBČIN V SLOVENIJI¹

S sprejetjem "Zakona o lokalni samoupravi" (UL RS 72/93) se je v Sloveniji znova odprlo vprašanje opredeljevanja mest in mestnih občin. Navedeni zakon v 16. členu pravi, da "se na območju mesta zaradi enotnega prostorskega in urbanističnega urejanja, zadovoljevanja komunalnih potreb in planiranja razvoja ustanovi mestna občina, na katero lahko država prenese opravljanje določenih nalog iz svoje pristojnosti." Zakon dalje določa, da "mesto lahko dobi status mestne občine, če ima najmanj 10.000 prebivalcev in je geografsko, gospodarsko in kulturno središče svojega gravitacijskega območja". "Izjemoma lahko pridobi status mestne občine mesto iz zgodovinskih razlogov. O zahtevi mesta, da dobi status mestne občine, odloči državni zbor".

S temi določbami se je po letu 1955, po uvedbi "komunalnega sistema", znova odprla možnost, da tudi slovenska mesta, vsaj večja med njimi, oziroma tista s posebnimi

* Dr., prof., Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2, 61000 Ljubljana, Slovenija

¹ Poročilo je nastalo ob sprejemanju novega zakona o lokalni samoupravi kot prispevek za razpravo. Ker gre obenem za dokaj nov poskus ovrednotenja pomena slovenskih mest, smo sodili, da bo morda zanimivo tudi za širšo strokovno javnost., ki se ukvarja z mestnimi problemi.

zgodovinskimi razlogi, dobijo poseben družbeni položaj in niso več izenačena z ostalimi naselji. Ob uvajanju "komunalnega sistema" se je zakonodajalec namreč odločil, da opusti mestom in trgom dodeljene tradicionalne posebne pravice in jih preprosto izenači z drugimi vaškimi, industrijskimi, turističnimi, rudarskimi itd. naselji. Po tej odločitvi so v upravnih razdelitvah Slovenije še nekaj let navajali območja mest, kot so jih določili l. 1952 (Zakon o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji, UL LRS 24/55, ter kasnejše novelacije tega zakona, UL SRS 37/60, 3/61, 39/62, 39/62, 8/63, 35/64, 10/65, 42/66 in 3/71), pozneje pa so to zaradi drugačne zasnove opustili. S tem je bil v takratni Sloveniji (in Jugoslaviji) dejansko odpravljen pojem "mesta" in "trga" oziroma se ga je uradno priznavalo le v izjemnih primerih (npr. zaradi delitve Ljubljane na več občin je obstajal poseben mestni svet za ozemlje mesta Ljubljana). Po "komunalnem sistemu" so bile temeljne upravno-politične enote zgolj občine, ki so na svojem ozemlju obsegale določeno število naselij, med njimi tudi mesta. Vse statistične in druge navedbe o mestih so bile glede na to ureditev pravzaprav neuradne in so nastale zgolj zaradi primerjav s tujino (seznam mest in mestnih naselij, ki sta ga objavljala Statistički godišnjak SFRJ in Statistični letopis SRS) oziroma iz nekaterih praktičnih razlogov (npr. zaradi "Zakona o nacionalizaciji stavb in stavbnih zemljišč", UL SRS 1/59). Drugi razlogi, da se je v upravi vendarle ohranjal pojem mesta, so bili komunalni, prostorskoplanerski in urbanistični (Zakon o uporabi zemljišč v gradbene namene UL SRS 13/56; Zakon o urbanističnih projektih, UL SRS 22/58; Zakon o urbanističnem planiranju, UL SRS 16/67) (3). Tako so mestom vendarle priznavali, da niso zgolj teritorialni pojem, ampak so dejansko obsežnejši in dokaj zapleteni družbeni in prostorski organizmi. Prav to je skozi vsa zgodovinska obdobja terjalo od upravljalcev posebno obravnavo mest in s tem v zvezi njihov drugačni pravni položaj ter, ne nazadnje, tudi opredelitev njihovega ozemlja.

Upravna obnovitev pojma mesto, ki izhaja iz zakona o lokalni samoupravi, je postavila Državni zbor Republike Slovenije in druge upravne organe pred nalogo, da odločijo o več različnih problemih in dilemah:

1. Katerim mestom priznati status mestne občine na podlagi preseženega števila 10.000 prebivalcev in večjega geografskega, gospodarskega in kulturnega pomena.

2. Kako določiti število prebivalcev v mestih, ko mesta v Sloveniji niso bila z enotnimi merili teritorialno opredeljena oziroma se je njihovo pojmovanje v statistični službi mešalo s takimenovanimi "mestnimi naselji". Razen tega sta se "Zakon o postopku za ustanovitev, združitve oziroma spremembo območja občine ter o območjih občine" (UL SRS 28/80, 9/82, 27/84, 38/89 in UL RS 30/90) in "Zakon o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb" (UL SRS 5/80) različno uporabljala, kar je pripeljalo do znatnih razlik v velikosti in ozemeljskem obsegu mest in mestnih naselij.

3. Razmišljanja o podeljevanju naslova "mestna občina" zapletajo nekateri primeri so-mestij, ki jih je v Sloveniji kar nekaj (Piran–Portorož–Lucija, Ravne–Prevalje, Radov-ljica–Lesce, Velenje–Šoštanj) in kjer bodo bržkone urbanistični interesi v navzkrižju z ljudskimi pogledi in odločitvami ne glede na funkcionalno povezanost in medsebojno prostorsko delitev dela med temi naselji.

4. Tudi možna uporaba pravno-historičnega kriterija pri dodelitvi mestnega naslova posameznim mestom odpira celo vrsto vprašanj: ne le da so pojmi "mesto" in "trg" v minulih štiridesetih letih izgubili nekdanji pomen, ampak je naselbinski razvoj prinesel celo vrsto novih tipov naselij, ki nimajo več veliko skupnega s historičnimi mesti, kaj šele z nekdanjimi trgi. Razen tega kaže upoštevati, da že pod Avstroogrsko in v Kraljevini Jugoslaviji podeljevanje mestnih in tržnih pravic ni bilo zgledno urejeno in je vodilo k nekaterim neupravičenim razlikam. Zato je moč pričakovati tudi glede tega zakonskega določila vrsto razprav in pomislekov.

2. DOSEDANJE OPREDELITVE MEST

Ob vsem tem kaže opozoriti, da opredeljevanje mest tudi drugod po svetu ni najbolj smiselno in smotno urejeno in da obstajajo med državami znatne razlike. V Evropi so na sploh prevladovali pravno-historični kriteriji, po katerih je dobilo naselje mestni naslov na podlagi vladarjeve, skupščinske ali vladne odločbe. Pretežna večina mest je te naslove prejela že v srednjem ali novem veku, manjše število mest, ki so zrasla v 19. ali 20. stoletju, pa je te pravice dobilo kasneje po posebni proceduri ali z nakupom naslova. Mestni status se je praviloma priznaval tistemu ozemlju, na katerem se je razprostirala mestna občina, vendar so mnoga mesta svoje ozemlje po dolgotrajnih upravnih postopkih razširila še na nekatere okoliške občine in jih vključila v mesto. Ta praksa se je uporabljala tudi na ozemlju sedanje Republike Slovenije, ko je še bila del Avstro-Ogrske oziroma Kraljevine Jugoslavije.

Razvoj naselij in naselbinskega omrežja pa je marsikje to prvotno zgradbo mest (in trgov) prehitel in vnesel v mestno omrežje celo vrsto anahronizmov, kot so bila npr. stara "pritlikava" historična mesteca (pri nas Kostanjevica, Lož, Vipavski Križ ali Višnja Gora), ki niso imela niti mestnega pomena niti značaja. Do navzkrižij je prihajalo tudi pri inkorporacijah sosednjih občin v mestne, čemur so se prizadeti večidel krčevito upirali, čeprav je razvoj mest terjal takšne upravne spremembe (npr. inkorporiranje občin Šiška, Vič, in Moste v Mestno občino ljubljansko l. 1936). Do posebnih težav je prišlo tudi tam, kjer so se mesta zaradi intenzivne urbanizacije združevala v enotno urbano maso, ki so jo delile le še preživete upravne meje. Po drugi svetovni vojni se je takšno zraščanje v somestja ali konurbacije pojavilo tudi v Sloveniji. Vse to je povzročalo, da so marsikje zelo kritično obravnavali historične opredelitve in iskali pota za posodobitev, vendar so se prizadeta naselja in mesta tovrstnim spremembam večinoma upirala.

V deželah, ki niso imele tovrstne historične dediščine, so mesta večidel opredeljevali z normativnimi kazalci, najpogosteje s številom prebivalcev. To stališče je prevladalo že na mednarodnem statističnem kongresu v Parizu l. 1887, ko so se odločili za spodnjo velikostno mero mest pri 2000 prebivalcih, kar je ustrezalo takratni urbanizacijski stopnji. Po drugi svetovni vojni so eksperti Združenih narodov priporočili za mesta spodnjo velikostno mejo 10.000 prebivalcev. Ta številka bi v glavnem ustrezala napredku urbanizacije širom sveta, ki se je po drugi svetovni vojni vsepovsod izredno povečala.

V Jugoslaviji so po drugi svetovni vojni sprva razmišljali o uporabi meje 2000 prebivalcev, vendar se je pokazalo, da je to število za srbska in zlasti za vojvodinska in slavonska mesta odločno prenizko, za slovenska mesta pa marsikdaj previsoko. Zaradi velikih razlik med republikami in regijami je statistik Miloš Macura skušal izdelati kombinirani kriterij za opredeljevanje mest. Po njegovi zamisli, ki jo je potem zvezni zavod za statistiko uporabljal pri vseh popisih prebivalstva (1953–1981), so določili mestni značaj s kombiniranjem dveh kriterijev: števila prebivalcev v naselju in deleža neagrarnega prebivalstva. S tem se je skušalo izločiti velike panonske in balkanske vasi, ki so pogosto šteje preko 2000 prebivalcev, a so po gospodarski ali funkcijski plati bile izrazito agrarne. S povezovanjem teh dveh kriterijev je prišla do večje veljave urbanost malih slovenskih, dalmatinskih in bosanskih mestec. V vsakokratnih publiciranih popisih prebivalstva (vendar le v določenih knjigah) so bila tovrstna naselja označena s črko G (= gradska), vmesna s črko M (= mešana) in vsa ostala s črko S (= selo) (5). Ta statistična opredelitev ni imela širšega pomena, saj je niso uporabljali v upravne namene.

Slovenske oblasti tem statističnim pobudam niso sledile. V Kraljevini Jugoslaviji so ohranile staro opredelitev mest, prevzeto še iz Avstroogrske. Mestne pravice so dodelile le nekaterim novim krajem. Tako je bilo mestno omrežje na ozemlju Republike Slovenije sestavljeno iz:

1. starih fevdalnih mest, ki so prejela mestni naslov v srednjem ali novem veku; to so bila mesta: Brežice, Celje, Črnomelj, Idrija, Izola, Kamnik, Kočevje, Koper, Kostanjevica, Kranj, Krško, Ljubljana, Lož, Maribor, Metlika, Novo mesto, Ormož, Piran, Ptuj, Radovljica, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Škofja Loka, Vipavski križ in Višnja gora;

2. mest, ki so dobila mestne pravice v 19. ali 20. stoletju: Gornji Grad, Jesenice, Laško, Ljutomer, Postojna, Šoštanj, Tržič in v takratnem italijanskem delu Slovenskega Primorja Ilirska Bistrica.

Skupaj je bilo torej 25 starih mest in osem kasneje proglašanih ali v celoti 33 mest.

Po drugi svetovni vojni so oblasti v prvem desetletju izvedle nekaj obsežnih sprememb. Tako so l. 1952 na podlagi "Zakona o razdelitvi Ljudske republike Slovenije na mesta, okraje in občine" (UL LRS 11/52) ter s kasnejšimi dopolnitvami in popravki (UL LRS 19/52, 31/52, 43/54) dodelile naslov mesta in poseben pravni položaj Ljubljani, Mariboru in Celju. Naslov "mestne občine s posebnimi pravicami" so dobile občine: Bled, Idrija, Jesenice, Kamnik, Kranj, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna, Ptuj, Škofja Loka, Trbovlje in Trzin. Status "mestne občine" pa je dobilo naslednjih 31 občin: Ajdovščina, Bovec, Brežice, Črnomelj, Gornja Radгона, Hrastnik, Ilirska Bistrica, Kočevje, Kostanjevica, Laško, Lendava, Litija, Ljutomer, Metlika, Ormož, Radeče, Radovljica, Ravne na Koroškem, Sevnica, Sežana, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Šoštanj, Tolmin, Velenje, Videm-Krško, Višnja Gora, Vrhnika, Zagorje ob Savi. K temu seznamu mest so kasneje dodali še Žalec. Število mest je na ta način naraslo na 51. Delitev mest na te tri kategorije: mesta, mestne občine v sestavi okraja, ki imajo posebne pravice, ter druge mestne občine, je dejansko prinesel Zakon o ljudskih odborih mest in mestnih občin (UL LRS 19/52). S temi zakoni je bil mestom podeljen status pravne osebe.

Z "Zakonom o območjih okrajev in občin v SR Sloveniji" (UL SRS, 35/64) ter njegovimi kasnejšimi popravki in novelacijami, kot tudi z "Zakonom o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb" (UL SRS 5/80) ter "Zakonom o postopku za ustanovitev, združitve oziroma spremembo območja občin ter o območju občin" (UL SRS 28/80), so oblasti ozemeljsko opredelitev mest še ohranile, toda po pravnem položaju so odpravile razlikovanje med mesti, mesti s posebnimi pravicami in mestnimi občinami oziroma so postopoma mesta izenačile z drugimi naselji. Spiska mest iz l. 1952 sicer niso nikoli preklicale, vendar pa mu tudi niso pripisovale nobenega posebnega pomena.

Takšne razmere so spravljale v zadrego vse tiste upravne službe, ki so se ukvarjale z mesti, saj se je vedno znova zastavljalo vprašanje, katere kraje šteti za mesta. Problem je bil toliko bolj aktualen, ker že navedeni spisek iz l. 1952 ni zajel vseh naselij, ki so imela vsaj deloma mestni značaj (npr. Dravograd, Ruše, Mežica), priznal pa je mestni naslov nekaterim krajem, ki so bila v preteklosti zgolj trgi (npr. Bovec, Radeče) ali pa tudi to ne (npr. Sežana, Bled, Hrastnik). Spisek je postal v teku let močno zastarel, saj so v tem času mnoga naselja znatno povečala število svojega prebivalstva in pridobila v določeni meri mestni značaj in pomen (npr. Mengeš, Rogaška Slatina, Zreče, Portorož, Železniki itd.). Ob tem seznamu je ostalo tudi docela odprto vprašanje ali v mesta vključiti bližnja močno urbanizirana naselja, ki so se strnjeno povezala z mestom, ali ostati pri njihovem prvotnem teritorialnem obsegu.

Iz teh razlogov so se na statističnem zavodu Republike Slovenije že v šestdesetih letih odločili, da sestavijo poseben spisek "mestnih naselij", ki bi zajel poleg pravih mest še druge močno urbanizirane naselbine kot tudi bližnja urbanizirana naselja. To je bilo

potrebno, ker po eni strani citirana metoda M. Macure, ki jo je uporabljal zvezni statistični zavod, s spiskom 68 slovenskih mest ni povsem ustrezala dejanskim razmeram in potrebam, po drugi strani pa je vendarle bilo treba izločiti tudi različna manjša središča, sedeže občin, turistične in industrijske kraje, ki so izstopali glede na svojo urbaniziranost in vlogo. Zaradi drugačnega metodološkega pristopa so spisek teh mestnih naselij na republiškem statističnem zavodu občasno prenovili, dodali nove kraje in izpustili tiste, ki so se med tem vključili v mesta. Spisek so, kot sami poročajo, sestavili ob pomoči geodetskih, urbanističnih in geografskih strokovnjakov in seveda statistikov. Za primerjavo navedimo, da je ta spisek štel ob popisu prebivalstva l. 1981 243 in l. 1991 166 mestnih naselij, to je pravih mest, malih mest, razvitejših turističnih in industrijskih naselij, lokalnih središč in bližnjih urbaniziranih naselij.

Spisek mestnih naselij je doživel spremembe iz še enega razloga: zakonodaja o naseljih je namreč dopuščala ozemeljske spremembe ("Zakon o imenovanju in evidenciranju naselij, ulic in stavb", UL SRS 5/80; ter "Zakon o postopku za ustanovitev, združitve oziroma spremembo območja občin ter o območju občin"; UL SRS 28/80) in sicer ali osnivanje novih naselij, ukinitve ali združitve obstoječih, delno priključitev naselij k mestu ali k drugemu večjemu naselju itd. Nekatera mesta so se tega ukrepa poslužila in zaokrožila svoj mestni teritorij, druga zopet so se zadovoljila s tem, da so ob mestu navedla tudi bližnja urbanizirana naselja, ki so predstavljala nekakšna predmestja ali mestne satelite. Iz teh razlogov so danes med slovenskimi mesti znatne razlike glede števila prebivalstva in ozemlja. Razen tega je navedena komisija pri zavodu za statistiko spreminjala kriterije pri opredeljevanju mestnih naselij ter ne redko nekatera naselja vnesla v spisek, drugič zopet pa ta ista naselja izločila (značilen primer so Radeče, ki so bile l. 1952 uvrščene med mesta, a so jih npr. v seznamu za l. 1981 in 1991 izpustili). V spisku manjkajo tudi nekateri drugi kraji, ki bi morda zaslužili uvrstitev, npr. Ankaran, Beltinci, Črna na Koroškem, Lovrenc na Pohorju, Šenčur pri Kranju, Trzin, Vrtojba, itd.). Žal komisija ni obrazložila, na podlagi katerih kriterijev je izbirala mestna naselja. Vse to je povzročalo, da se je zmešnjava pri opredeljevanju mest v Republiki Sloveniji nadaljevala in da nobeden od navedenih načinov ni prinesel zadovoljive rešitve.

Iz vsega tega je razvidno, da sta se doslej v praksi uporabljala v glavnem dva kriterija: zgodovinsko-pravna opredelitev in številčnost mestnega prebivalstva. Zaradi velikih vsebinskih razlik med obema kriterijema je očitno, da obeh pogojev ni mogoče hkrati uporabljati, saj se vsebinsko razhajata ali celo izključujeta. To velja tudi za določila o podeljevanju naslova "mestne občine", ki so navedena v 16. členu zakona o lokalni samoupravi. Prav zato je pričakovati, da bo to določilo izzvalo zelo obsežno razpravo in znatna razhajanja. Po našem mnenju bi bilo glede na to smiselno, ko bi zakonodajalec razlikoval med pojmom "mestna občina" na eni strani in pojmom "mesto" na drugi. Prvi naziv bi prizadeti občini dajal določene posebne pravice in dolžnosti, kot je to navedeno v zakonu o lokalni samoupravi, drugi pa bi po upravni

poti obnovil naziv, ki si ga je mesto v preteklosti pridobilo ali pa bi mu glede na določeno število prebivalcev, značaj in pomen pripadalo. Seveda bi bilo treba seznam zgodovinskih mest razširiti še z nekaterimi drugimi, pozneje nastalimi mesti. Pri podeljevanju naslova "mesto" bi, podobno kot pri dodelitvi naslova mestna občina, morala zainteresirana mesta izpolniti določene pogoje, ki bi izhajali iz pomenske opredelitve pojma mesto.

Iz tako zastavljenih razmišljanj sledi, da bi morala biti obravnava meril za opredelitev mest in mestnih občin dvojna; obsegala bi: 1. določitev mest, ki izpolnjujejo pogoje za proglasitev mestne občine, in 2. opredelili bi naselja, ki bi izpolnjevala pogoje za dodelitev naslova "mesto".

Pri praktični izvedbi pa bi morali oba poskusa vrednotenja izvesti v treh variantah; pri vseh mestih bi bilo treba določiti ali bomo upoštevali pri opredeljevanju:

- a) zgolj imenovana naselja, ali pa bomo
- b) k obravnavanemu naselju prišteli še bližnja okoliška "mestna naselja", ki so po svojem urbanem značaju v tolikšni meri zraščena z mestom, da bi jih kazalo obravnavati kot del mesta, kot so to smiselno že storili na republiškem zavodu za statistiko, ko so sestavili seznam "mestnih naselij" (Cerovac, 1974), ali pa bi bilo treba
- c) zaradi velikih razlik med mesti, ko so k nekaterim mestom bližnja naselja že priključili (npr. Ljubljana, Novo mesto), k drugim pa ne (npr. Maribor, Celje, Kranj), obravnavati vsa mesta in njim bližnja naselja z enakimi merili in na podlagi teh izsledkov pripraviti nov seznam mest in mestnih naselij, ki bi jih kazalo slej ko prej upravno priključiti k mestu. S tem bi dobili perspektivo oblikovanja novih mestnih občin oziroma mest in bi poenotili že opravljena vrednotenja.

3. MERILA ZA OPREDELITEV MEST, KI IZPOLNJUJEJO POGOJE ZA PROGLASITEV MESTNE OBČINE

1. Osnovno določilo, ki izhaja že iz zakona, je zahteva, da naj ima mesto več kot 10.000 prebivalcev. To merilo lahko dopolnimo v smislu točk b) in c), to je, da mestu priključimo bližnja in z njim tesno zraščena naselja ter tako povečamo mestno prebivalstvo.

2. Bolj zapletena naloga je, kako meriti geografski, gospodarski in kulturni pomen mesta. Glede na razpoložljivo statistično gradivo smo uporabili naslednje kazalce:

- indekse rasti mestnega prebivalstva, ki so v mestih praviloma visoki in ki kažejo na težnjo po družbenem vzponu (merili smo jih za razdobji 1991/1953 in 1991/1981);
- število zaposlenih (delovnih mest), ki naj bi pokazalo gospodarski pomen mesta (po podatkih popisa prebivalstva l. 1991);
- razmerje med prebivalci in zaposlenimi, ki bi moralo biti v mestih praviloma dokaj izenačeno glede na osredotočenost delovnih mest; visok koeficient bi pomenil, da je naselje bolj stanovanjska kolonija, kot pa pravo mesto;
- delež kmečkega prebivalstva, ki bi potrjeval pretežno urbani značaj naselja (po popisu prebivalstva l. 1991);
- visoka gostota prebivalstva (število prebivalcev na ha), ki bi morala biti v mestih znatno večja kot na podeželju (površina naselij po podatkih geodetske uprave RS);
- gospodarski pomen mesta glede na ustvarjeni družbeni proizvod (po podatkih republiškega zavoda za statistiko za l. 1990).

Tem kazalcem smo dodali še tri merila, ki so rezultat dosedanjih geografskih proučevanj naših mest in ki kažejo geografski, gospodarski in kulturni pomen posameznega mesta; to so:

- hierarhična stopnja, ki jo je imelo mesto v omrežju centralnih naselij in ki je kazalo pomen mesta v sistemu centralnih naselij (Vrišer, 1974);
- število pomembnejših funkcij, ki jih je imelo mesto na ožji (urbani) in na širši (regionalni) ravni; ugotovili smo jih bodisi na podlagi visokega deleža posameznih dejavnosti v strukturi delovnih mest v mestu oziroma nadpovprečnega deleža posameznih mestnih dejavnosti glede na dejavnostno strukturo vseh slovenskih mest (Vrišer, 1990);
- število prebivalcev na mestnem vplivnem območju na vicinalni, mikroregionalni in mezoregionalni ravni, kar bi odražalo vlogo mesta v centralnonaselbinskem omrežju, njegovo opremljenost s storitvenimi dejavnostmi ter navezanost okoličanov na mestno središče; podatke smo ocenili na podlagi odgovorov posameznih krajevnih skupnosti, v katerih centralnih naseljih oziroma mestih njihovi prebivalci kupujejo ali uporabljajo različne storitve in so veljali za sredo osemdesetih let (Vrišer, 1988).

Pri presoji, katera mesta imajo ustrezne pogoje za proglašitev mestne občine, smo vzeli v obzir vsa mesta, ki so imela več kot 10.000 prebivalcev. Zanje smo izračunali navedene indikatorje, vendar brez upoštevanja Ljubljane in Maribora, saj bi vključitev teh dveh mest zelo dvignila povprečja. Iz dobljenih povprečnih in minimalnih vrednosti kazalcev in na tej osnovi sprejetih mejnih vrednosti je bilo mogoče sklepati,

katera mesta znatneje zaostajajo oziroma ne presegajo postavljenih mejnih vrednosti. Upoštevali smo naslednja mesta: Celje, Domžale, Izola, Jesenice, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj, Škofja Loka, Trbovlje in Velenje. Njim smo kasneje dodali še Kamnik, Kočevje in Zagorje, ki so se uvrstila na podlagi "priključitve" urbaniziranih naselij.

Primerjavo smo izvedli v treh variantah: A) ob upoštevanju zgolj imenovanega naselja, B) z vključitvijo bližnjih "mestnih naselij", kot jih je opredelil zavod za statistiko, in C) z vključitvijo tistih bližnjih naselij, ki jih je določil avtor z novo enotno metodo.

Tabela 1: Merila za opredelitev mestnih občin

Kazalci	Skupaj	Povpreč.	Mejne vrednosti	Mesta z najnižjo vrednostjo kazalca
Število prebivalcev l. 1991	261.243	20.095	>10.000	Izola 10284, Ptuj 11269,
1953	117.964	9.074		Škofja L. 12360
1981	234.284	18.021		
Indeks razvoja prebivalstva				Trbovlje 120, Jesenice 142,
1991 : 1953		221	>200	Maribor 146
1991 : 1981		111	ali >105	Jesenice 95, Ptuj 95, Maribor 97
Število zaposlenih l. 1991	182.295	14.022	7.000	Izola 4963, Domžale 5358,
				Škofja L. 6562
Koefic.: prebivalci/zaposleni		1,39	< 2,0	Domžale 2,0, Trbovlje 1,9,
				Škofja L. 1,88
Število kmečkega prebivalstva	2367	182		Novo mesto 2,4, Ptuj 2,4, Izola
% kmečkega prebivalstva		0,9	< 2,0	1,2
Stopnja centralnosti	–	3–5	4 in več	Izola 3., Škofja Loka 3.,
Število mestnih funkcij z nadpovprečnim deležem zaposlenih (l. 1991)	179	13,7	11 in več	Velenje 5, Trbovlje 9, Jesenice 10
Število prebivalcev na				
– vicinalni ravni	406.601	31.277	>10.000	Izola 12991, Škofja L. 16257,
– mikroregionalni ravni	608.634	46.818	>25.000	Izola 12513, Trbovlje 21542,
– mezoregionalni ravni	985.394	98.539	>50.000	Izola –, Škofja L. –, Domžale –
Površina	18.988			Jesenice 6,7, Ptuj 7,3, Novo
Gostota prebivalcev na ha		13,76	>13	mesto 7,4
Ustvarjeni družbeni proizvod v mil din l. 1990	35.655	2742	>3000	Domžale 626, Izola 860, Jesenice 1309

Za boljše razumevanje navajamo primer računanja točk za Jesenice:

Kazalec	stanje	normativ	ustreznost	točke
Indeks razvoja prebivalstva	142 ali 95	> 200 ali >105	prenizek	–
Število zaposlenih	9815	> 7000	presega	1
Koeficient: bivajoči / zaposleni	1,9	< 2,0	ustreza	1
% kmečkega prebivalstva	0,1	< 2,0	ustreza	1
Stopnja centralnosti	4	4 in več	ustreza	1
Število mestnih funkcij	8	11 in več	prenizko	–
Št. prebivalcev na vplivnem območju na				
– vicinalni ravni	19518	> 10000	presega	1
– mikroregionalni ravni	31090	> 25000	presega	1
– mezoregionalni ravni	53778	> 50000	presega	1
Gostota prebivalstva	6,9	> 13	prenizka	–
Ustvarjeni DP v mil din l. 1990	1309	> 3000	prenizek	–
Skupaj				7

Podrobni podatki po naseljih so bili naslednji:

Tabela 2: Varianta A: Seznam in razvrstitev mestnih občin ob upoštevanju zgolj ožjega mestnega naselja

Mesto	Prebi- valstvo 1991	Indeksi 91/ 91/ 53 81	Zapo- sleni 1991	K. p/z	% kp	C n	Št f.	Prebiv. vicinal. raven	Prebiv. mikror. raven	Prebiv. mezor. raven	P/ ha	DP 1990
Celje	40.710	214 107	29.131	1,3	0,7	5	15	48.811	88.068	208.490	17,2	6.319
Domžale	11.023	309 113	5.358	2,0	0,8	3	13	25.240	45.628	–	21,2	626
Izola	10.284	164 103	4.963	1,8	1,2	3	9	12.990	12.513	–	13,7	860
Jesenice	18.807	142 95	9.815	1,9	0,1	4	8	19.518	31.090	53.778	6,9	1.309
Koper	24.704	339 104	15.529	1,5	0,6	5	17	32.484	43.415	95.949	19,0	3.503
Kranj	36.456	204 108	26.295	1,3	0,7	5	6	57.915	67.567	117.174	13,9	5.280
Ljubljana	267.006	195 118	151.153	1,7	0,4	7	17	234.229	298.411	489.292	16,3	32.621
Maribor	103.961	146 97	65.928	1,5	0,4	6	13	109.569	182.333	257.988	9,7	12.013
M. Sobota	13.857	259 114	14.783	0,9	1,9	5	7	35.592	62.688	124.416	9,5	2.668
N. Gorica	14.638	378 102	10.503	1,3	0,6	5	16	36.928	48.016	118.261	41,3	1.975
N. mesto	22.333	264 113	19.668	0,7	2,4	5	10	32.585	52.063	96.750	7,4	3.801
Ptuj	11.269	176 95	11.958	0,9	2,4	4	13	38.632	68.020	83.920	7,3	2.259
Šk. Loka	12.340	291 251	6.562	1,8	0,4	3	7	16.297	30.353	–	27,6	1.387
Trbovlje	17.485	120 102	8.952	1,9	0,1	4	6	21.542	21.542	47.838	13,9	1.685
Velenje	27.337	677 120	18.778	1,4	0,2	4	2	28.076	37.671	38.818	21,7	3.875

K. p/z = koeficient med prebivalci in zaposlenimi

% kp = odstotek kmečkega prebivalstva

C n = stopnja v hierarhiji centralnih naselij

Št f. = skupno število "urbanih" in "regionalnih" funkcij, ki glede na odstotek zaposlenih presegajo povprečje

Prebiv. vicinal., mikror., mezor. raven = Število prebivalcev na vicinalni, mikroregionalni in mezuregionalni ravni na vplivnem območju mesta

P/ha = gostota prebivalstva, število prebivalcev na hektar

DP = na mestnem ozemlju ustvarjeni družbeni proizvod v mil. din l. 1990 in sicer na ozemlju mesta in v "mestnih naseljih". Slednji podatek smo uporabili tudi pri varianti C.

Rezultat točkovanja je bil naslednji:

11 točk: Celje, Koper, Ljubljana,

10 točk: Nova Gorica,

9 točk: Kranj, Maribor, Velenje,

8 točk: Murska Sobota, Novo mesto,

7 točk: Jesenice, Ptuj,

6 točk: Domžale, Škofja Loka,

5 točk: Trbovlje

3 točke: Izola

B: Prikazana slika se nekoliko spremeni, če posameznim mestom dodamo tista naselja, ki so po mnenju republiškega zavoda za statistiko "mestna naselja" in so hkrati bolj ali manj zraščena z mestom. Ta naselja so:

Celje: –

Domžale: Rodica, Spodnje Jarše, Šentpavel, Vir, Zaboršt;

Izola: Jagodje;

Jesenice: Blejska Dobrava, Hrušica, Lipce, Podkočna;

Kamnik: Duplica, Jeranovo, Mekinje;

Koper: –

Kranj: Britof, Kokrica, Mlaka pri Kranju, Orehovlje, Predoslje;

Ljubljana: Črna vas, Dvor, Lavrica, Lipe, Medno, Orle, Podgrad, Podmolnik, Stanežiče;

Maribor: Bohova, Brestrnica, Dogoše, Hočko Pohorje, Hrastje, Kamnica, Košaki, Limbuš, Meljski Hrib, Miklavž na Dravskem polju, Pekel, Pekre, Pivola, Počehova, Razvanje, Ribniško selo, Rogoza, Rošpoh (del), Spodnje Hoče, Vinarje, Za Kalvarijo, Zgornje Hoče, Zrkovci;

Murska Sobota: –

Nova Gorica: Kromberk, Pristava, Rožna Dolina, Solkan;

Novo mesto: –

Ptuj: Budina, Krčevina, Nova vas pri Ptuj, Orešje, Rabeljča vas, Rogoznica, Spodnja Hajdina, Štuki, Vičava;

Škofja Loka: Grenc, Podpulferca, Puštal, Stara Loka, Suha, Sveti Duh, Trata, Vincarje, Virmaše;

Trbovlje: –

Velenje: –

Tabela 3: Varianta B: Seznam in razvrstitev mestnih občin ob priključitvi bližnjih "mestnih naselij" k mestom (po opredelitvi republiškega zavoda za statistiko)

Mesto	Prebivalstvo 1991	Indeksi 91/ 91/ 53 81	Zapo- sleni 1991	K. P/z	% kp	C n	Št f.	Prebiv. vicinal. raven	Prebiv. mikror. raven	Prebiv. mezor. raven	P/ ha	DP 1990
Celje	40.710	214 107	29.131	1,3	0,7	5	15	48.811	88.068	208.490	17,2	6.319
Domžale	15.506	378 141	7.055	2,1	0,7	3	13	25.240	45.628	–	15,8	1.296
Izola	12.083	152 102	5.945	2,0	1,2	3	9	12.990	12.513	–	11,0	877
Jesenice	21.800	143 99	10.190	2,1	0,1	4	8	19.518	31.090	53.778	4,3	1.372
Kamnik	12.988	248 109	8.947	1,4	0,9	3	5	18.525	24.693	–	12,3	2.030
Koper	24.704	339 104	15.529	1,5	1,2	5	17	32.484	43.415	95.949	19,1	3.503
Kranj	41.978	211 109	26.922	1,5	0,9	5	6	57.915	67.567	117.174	11,6	5.355
Ljubljana	270.511	195 106	151.664	1,7	0,5	7	17	234.229	298.411	489.292	13,6	33.767
Maribor	124.609	149 98	69.774	1,7	1,0	6	13	109.569	182.333	257.988	9,7	12.668
M. Sobota	13.857	259 114	14.783	0,9	1,9	5	7	35.592	62.688	124.416	9,5	2.668
N. Gorica	20.753	328 106	12.353	1,6	1,0	5	16	36.928	48.016	118.261	8,3	3.184
N.mesto	22.333	264 113	19.668	1,1	2,4	5	10	32.585	52.063	96.750	7,4	3.801
Ptuj	19.011	200 112	12.789	1,4	3,0	4	13	38.632	68.020	83.920	7,0	2.352
Šk. Loka	15.442	213 137	8.180	1,8	1,1	3	7	16.297	30.353	–	7,9	1.656
Trbovlje	17.485	120 102	8.952	1,9	0,1	4	6	21.542	21.542	47.838	13,9	1.685
Velenje	27.337	488 119	18.932	1,6	0,6	4	2	28.076	37.671	38.818	21,7	3.975

Iz seznama je razvidno, da se je z dodajanjem bližnjih mestnih naselij uvrstil med mestne občine tudi Kamnik, povečala pa so svoje prebivalstvo mesta Domžale, Izola, Jesenice, Kranj, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Ptuj in Škofja Loka. Ostala mesta, ki so takšno priključitev dejansko izvedla že prej, so glede na to ohranila dosedanje število prebivalstva (zaradi tega izkazujejo nekatera nesmiselno relativno rast, npr. Velenje, Koper). Rezultat točkovanja je bil naslednji:

- 11 točk: Celje, Koper,
 10 točk: Ljubljana, Nova Gorica,
 9 točk: Kranj, Maribor, Velenje,
 8 točk: Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj,
 7 točk: Domžale,
 6 točk: Jesenice, Škofja Loka,
 5 točk: Kamnik, Trbovlje,
 2 točki: Izola.

C: Bolj zapletena je bila izvedba tretje možnosti, to je, da za vsa naselja v bližnji okolici mest določimo enotna merila in na njihovi podlagi opredelimo, katera naselja bi bilo treba vključiti v mesto. Takšen poskus smo napravili in določili naslednje vrednosti kot opredelitvena merila.

Tabela 4: Merila za opredelitev naselij v neposredni mestni okolici, ki bi jih bilo mogoče glede na urbaniziranost in povezanost z mestom pridružiti k mestom

Merilo	mejna vrednost
Razvoj prebivalstva: indeks 1991/1953 indeks 1991/1981	> 130 ali > 104
Delež kmečkega prebivalstva v %	< 7
Delež aktivnih bivačih, ki delajo v drugem kraju v občini v %	> 62,5
Koeficient med številom prebivalcev in zaposlenimi v naselju	> 2,2
Gostota prebivalcev na ha (po popisu l. 1991)	> 1,0

Uporabljeni kazalci naj bi pokazali pretežno urbani značaj naselja (močnejša rast prebivalstva, večja gostota prebivalstva, nizek delež kmečkega prebivalstva), povezanost z mestom (visok delež v kraju bivačih, ki delajo v drugem kraju v občini, to je v bližnjem mestu) in pretežno stanovanjski značaj naselja (koeficient med bivačimi in zaposlenimi)

Na podlagi navedenih meril, ki so se večidel izkazala kot smiselna, smo lahko določili okoliška naselja, ki bi jih lahko vključili v sedanja mesta. To so bila:

Celje: Bukovžlak, Dobrovo, Košnica, Ljubečna, Lokrovec, Lopata, Osenca, Prekorje, Slance, Škofja vas, Šmarjeta pri Celju, Šmiklavž pri Škofji vasi, Teharje, Trnovlje pri Celju, Vrhe, Začret, Zadobrova in Zvodno.

Domžale: Podrečje, Rodica, Spodnje Jarše, Srednje Jarše, Vir, Zaboršt.

Izola: Jagodje.

Jesenice: Blejska Dobrava, Hrušica, Kočna, Lipce, Podkočna.

Kamnik: Duplica, Jeranovo, Mekinje, Nevlje, Oševak, Vrhpolje pri Kamniku.

Kočevje: Mahovnik, Šalka vas.

Koper: Bertoki, Bošamarin, Kampel, Manžan, Prade, Šalara, Škocjan, (Triban).
Kranj: Breg ob Savi, Bobovek, Britof, Kokrica, Mlaka pri Kranju, Orehovlje, Predoslje.

Ljubljana: (Brezovica), Lavrica, Medno, Spodnje Gameljne, Stanežiče, Srednje Gameljne, (Vnanje Gorice), Zgornje Gameljne.

Maribor: Bistrica pri Limbušu, Bresternica, Celestrina, Čreta, Dobravce, Dogoš, Dravski Dvor, Hotinja vas, Hrenca, Jelovec, Kamnica, Košaki, Laznica, Limbuš, Malečnik, Meljski Hrib, Miklavž na Dravskem polju, (Orehova vas), Pekel, Pekre, Pivola, Počehova, Polana, Radizel, Razvanje, Ribniško selo, Rogoza, Skoke, Slivnica pri Mariboru, Spodnje Hoče, Trčova, Vinarje, Za Kalvarijo, Zgornje Hoče, Zrkovci.

Murska Sobota: Černelavci, Rakičan.

Nova Gorica: Kromberk, Pristava, Rožna Dolina, Tolkan.

Novo mesto: Mala Cikava, Mali Slatnik, Prečna, Srebrniče.

Ptuj: Brstje, Budina, Krčevina pri Ptuj, Nova vas pri Ptuj, Orešje, Rabelčja vas, Rogoznica, Spodnja Hajdina, Štuki, Vičava, Zgornja Hajdina, Žabjak.

Škofja Loka: Binkelj, Grenc, Hosta, Podpulfrca, Puštal, Stara Loka, Suha, Sveti Duh, (Trata), Vinarje, Virmaše.

Trbovlje: Gabersko, Ojstro.

Velenje: Bevče, Hrastovec, Paka pri Velenju, Podkraj pri Velenju, Škale.

Izvedena korektura je pokazala, da do večjih sprememb v sestavu mest z več kot 10.000 prebivalci ni prišlo — mednje sta se na novo uvrstila le Kočevje in Zagorje — pač pa so se znatno zvečala srednje velika mesta in na tej osnovi so se spremenile tudi nekatere opredeljitvene vrednosti, kar je pripomoglo k večji diferenciaciji med njimi, kot je to razvidno iz tabele. Meji 10.000 prebivalcev so se približala še nekatera naselja, kot npr. Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem in Trzin. Presegla pa so to mejo somestja Piran–Portorož–Lucija in Ravne/K.–Prevalje.

Tabela 5: C: Seznam in razvrstitev mestnih občin ob vključitvi bližnjih, urbaniziranih in z mesti tesno povezanih naselij (po merilih in metodi avtorja)

Mesto	Prebivalstvo 1991	Indeksi 91/ 91/ 53 81	Zapo- sleni 1991	K. P/z	% kp	C n	Št f.	Prebiv. vicinal. raven	Prebiv. mikror. raven	Prebiv. mezor. raven	P/ ha	DP* 1990
Celje	48.085	196 107	30.352	1,5	0,5	5	15	48.811	88.068	208.490	17,2	6.319
Domžale	16.232	298 110	7.227	2,2	0,8	3	13	25.240	45.628	–	16,1	1.296
Izola	12.083	150 102	5.945	2,1	1,2	3	9	12.990	12.513	–	11,0	877
Jesenice	21.877	142 99	10.201	2,1	0,1	4	8	19.518	31.090	53.778	4,8	1.372
Kamnik	13.963	238 108	9.011	1,5	1,1	3	6	18.525	24.693	–	10,6	2.030
Kočevje	10.304	196 100	4.057	2,5	0,5	3	7	15.199	19.000	–	4,9	1.103
Koper	28.142	172 106	16.123	1,7	1,6	5	17	32.484	43.415	95.949	9,1	3.503
Kranj	42.461	139 108	26.958	1,5	0,8	5	6	57.915	67.567	117.174	10,9	5.355

Ljubljana	278.924	202 108	151.766	1,8	0,5	7	17	234.229	298.411	489.292	15,1	33.767
Maribor	131.707	152 99	69.962	1,8	0,6	6	13	109.569	182.333	257.988	9,7	12.668
M. Sobota	16.568	244 113	15.724	1,0	2,9	5	7	35.592	62.688	124.416	6,4	2.668
N. Gorica	20.753	328 106	12.353	1,6	1,0	5	16	36.928	48.016	118.261	8,3	3.184
N. mesto	23.149	261 112	19.822	1,1	2,5	5	10	32.585	52.063	96.750	6,4	3.801
Ptuj	20.314	195 114	13.032	1,5	3,7	4	13	38.632	68.020	83.920	6,7	2.352
Šk. Loka	16.210	209 120	7.196	2,2	1,2	3	7	16.297	30.353	–	7,7	1.656
Trbovlje	17.994	119 102	9.201	1,9	0,1	4	6	21.542	21.542	47.838	11,1	1.685
Velenje	29.198	488 119	18.895	1,5	0,5	4	2	28.076	37.671	38.818	11,2	3.975
Zagorje	10.309	141 102	3.800	2,7	0,6	3	5	13.738	16.494	–	5,7	445

* S podrobnimi podatki o družbenem proizvodu po posameznih naseljih ne razpolagamo, vendar je velika verjetnost, da se bistveno ne razlikujejo od podatkov v varianti B; zato smo jih tudi uporabili.

Tabela 6: Razvrstitev mest z več kot 10.000 prebivalci glede na variante A, B in C.

toč-ke	Varianta A – zgolj sedanje mestno ozemlje	Varianta B: mesta + “mestna naselja” (Zavod za statistiko)	Varianta C: mesta + dodana urbanizirana naselja (Vrišer)
11	Celje, Koper, Ljubljana	Celje, Koper	Ljubljana, Celje
10	Nova Gorica	Ljubljana, Nova Gorica	Koper, Nova Gorica
9	Kranj, Maribor, Velenje	Kranj, Maribor, Velenje	Kranj, Maribor
8	Murska Sobota, Novo mesto	Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj	Novo mesto, Ptuj, Velenje
7	Ptuj, Jesenice	Domžale	Domžale, Murska Sobota
6	Domžale, Škofja Loka	Jesenice, Škofja Loka	Jesenice
5	Trbovlje	Kamnik, Trbovlje	Kamnik, Škofja Loka, Trbovlje
4		–	–
3	Izola	–	–
2		Izola	Izola, Kočevje, Zagorje

Kot pri vsakem točkovanju, so tudi v tem primeru nekateri kazalci pri posameznih mestih izjemno nizki in znižujejo končni seštevek ter potiskajo mesto navzdol. Kot primer navajamo:

- rast prebivalstva: Izola, Jesenice, Maribor, Trbovlje, Zagorje;
- visok delež kmečkega prebivalstva: Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj;
- neugodno razmerje med bivačim prebivalstvom in zaposlenimi: Domžale, Izola, Kočevje, Zagorje;
- število nadpovprečno razvitih mestnih funkcij: Jesenice, Kranj, Kamnik, Škofja Loka, Trbovlje, Velenje;
- majhno vplivno območje: Izola, Trbovlje;
- nizka gostota prebivalstva: Jesenice, Kočevje, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Škofja Loka, Zagorje;

– nizka vrednost ustvarjenega družbenega proizvoda: Domžale, Izola, Jesenice, Kamnik, Kočevje, Murska Sobota, Ptuj, Škofja Loka, Trbovlje.

4. MERILA ZA OPREDELITEV NASELIJ, KI BI IZPOLNJEVALA POGOJE ZA DODELITEV NASLOVA “MESTO”

Postopek, ki smo ga uporabili pri tehtanju dodelitve naslova “mesto” posameznim naseljem, je podoben tistemu, s katerim smo izbirali in vrednotili morebitno podelitev naziva “mestna občina”. Omilili smo le kriterije oziroma dodali nove, manj zahtevne, saj so bila prizadeta naselja manjša in z manj izrazitim urbanim značajem

Pri določanju meril smo si pomagali z vrednostmi, ki smo jih izračunali za celo Slovenijo in sicer: za “mesta in mestna naselja”, za 47 mest (po seznamu mest iz l. 1952, vendar brez Bovca, Kostanjevice, Radeč in Višnje Gore), posebej za Ljubljano in Maribor, za 45 mest (brez Ljubljane in Maribora) ter za ostala naselja. Rezultati, ki smo jih dobili in so prikazani v tabeli, so pomagali pri presoji, kje postaviti spodnjo mejo za posamezni kazalec “urbanosti”.

Tabela 7: Kazalci o urbanem značaju slovenskih mest in drugih naselij

Merila	Republika Slovenija	Mesta in mestna naselja	Mesta (47 po številu)	Ljubljana in Maribor	Mesta brez Lj. in Mb.	Ostala naselja
Prebivalstvo leta:						
1991	1.965.986	993.049	814.022	379.967	434.055	972.937
1981	1.891.864	925.532	734.573	330.930	403.643	966.332
1953	1.504.427	497.551	415.607	207.087	208.520	1.006.876
Indeks razvoja preb.:						
1991 : 1953	130,6	199,5	195,8	183,4	208,1	100,6
1991 : 1981	103,9	107,2	110,8	114,8	107,5	96,6
Zaposleni: število	878.789	606.699	535.658	217.081	318.577	272.090
Bivajoči / zaposleni	2,23	1,63	1,51	1,75	1,36	3,57
Kmečko prebivalstvo	145.422	10.511	5.850	1.844	4.006	134.911
% kmečkega prebiv.	7,39	1,05	0,72	0,44	0,92	13,86
Stopnja. cent. naselja.	–	1–7	2–7	6–7	2–5	<3
Povpr.št. mest. funk.	–	–	10	15	10	–
Štev. prebivalcev na						
– vicinalni ravni	–	–	1.140.720	343.866	798.852	825.266
– v povprečju			24.270	171.934	17.707	–
– mikroreg. ravni	–	–	1.645.159	480.744	1.164.415	320.827
– v povprečju			35.000	240.372	25.875	–
Površina v km ²	20.256	1.193	658	201	456	17.668
Prebivalcev/km ²	0,97	8,32	12,37	18,88	9,50	0,55
DP v mil din l. 1990	150.730	122.315	95.657	45.635	50.021	28.415

Na podlagi teh kazalcev smo pripravili mejne vrednosti o "urbanosti" posameznih naselij z več kot 2000 prebivalci in izračunali, kolikokrat je naselje preseglo spodnjo mejno vrednost. Vsakemu takšnemu primeru smo pripisali vrednost ene oziroma dveh točk; skupni maksimalni zbir je znašal 18 točk.

Tabela 8: Meje vrednosti pri opredelitvi naselij z več kot 2000 prebivalci, ki naj bi imela značaj in naslov "mesta"

Merila	1 točka	2 točki
Število prebivalstva l. 1991; upoštevana so naselja z > 2000 prebivalci	5000–9999	> 10000
Razvoj prebivalstva: indeks 1991:1953	> 200 ali	
Indeks 1991:1981	> 105	
Število zaposlenih (delovnih mest) v naselju l. 1991	1500–6999	> 7000
Koeficient med številom prebivalstva in zaposlenimi (delovnimi mesti)	< 2,00	
Delež kmečkega prebivalstva v % l. 1991	< 2,00	
Stopnja v hierarhiji centralnih naselij	3	4 in več
Število nadpovprečno razvitih dejavnosti v mestu (mestnih funkcij)		
a) glede na strukturo delovnih mest v mestu (urbani pomen) in		
b) glede na vsa slovenska mesta (regionalni pomen)	5–10	11 in več
Število prebivalcev na vplivnem območju na:		
– vicinalni ravni	> 10.000	
– mikroregionalni ravni	> 25.000	
– mezoregionalni ravni	> 50.000	
Gostota prebivalcev na ha	6–13	> 13
Vrednost ustvarjenega družbenega proizvoda (v 10^6 Din) l. 1990	1000–2999	> 3000

Tabela 9: Opredelitev mest v Republiki Sloveniji glede na izbrana merila (po merilih v tabeli 8)

A = upoštevano je zgolj imenovano naselje,

B = upoštevano je imenovano naselje in bližnja mestna naselja (po opredelitvi republiškega zavoda za statistiko),

C = upoštevano je imenovano naselje in bližnja z mestom tesno povezana in urbanizirana naselja po opredelitvi avtorja razprave.

Legenda:

Preb. 1991 = število prebivalcev l. 1991;

Ind 91/53 = indeks razvoja prebivalstva med l. 1953 in 1991,

Ind 91/81 = indeks razvoja prebivalstva med l. 1991 in 1981;

Zapos. = število zaposlenih (delovnih mest l. 1991);

K = koeficient med številom prebivalstva in zaposlenimi;

% k.p. = delež kmečkega prebivalstva;

s c n = stopnja v hierarhiji centralnih naselij;

št. f. = skupno število tistih dejavnosti, ki so bile glede na delež zaposlenih nadpovprečno razvite v mestu (urbane funkcije), ali pa so presegle povprečje slovenskih mest (regionalne funkcije);

Vpl. o. vicinal. ravni = število prebivalcev na vplivnem območju na vicinalni ravni;

Vpl. o. mikror. ravni = število prebivalcev na vplivnem območju na mikroregionalni ravni;

vpl. o. mezorg. ravni = število prebivalcev na vplivnem območju na mezoregionalni ravni;

Pr./ha = gostota prebivalcev na ha;

DP v mil d. 1990 = družbeni proizvod ustvarjen v naseljih v milijonih din l. 1990;

Progl. trga / mesta = letnica proglativne naselja za trg ali mesto;

T = točke.

A	Prebiv	Ind	Ind	Zapos.	K	%	s	št	Vpl. o	Vpl. o	Vpl. o.	Pr./	DP v	Progl.	T
B	al.	91/	91/	1991	p/z	kp	c	f	vicinal	mikror.	mezorg.	ha	mil d.	trga /	
C	1991	53.	81.				n		ravni	ravni	ravni		1990	mesta	

AJDOVŠČINA

A	6166	207	109	5520	1,1	0,6	3	6	17006	23199	–	9,0	1412	1507	10
B	6523	191	110	5536	1,2	0,8	3	6	"	"	"	7,6	1413	1952	10
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

B = Žapuže, C = Žapuže

BREŽICE

A	6856	183	123	2717	2,5	2,7	4	13	16277	26669	56199	7,7	650	13. st	11
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1322	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

CELJE

A	40710	214	107	29131	1,4	0,7	5	15	48801	88068	208490	17,1	6319	1323	18
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1451	"
C	48085	196	107	30352	1,5	0,5	"	"	"	"	"	7,2	"	"	17

C = Bukovžlak, Dobrova, Košnica, Leskovec, Ljubečna, Lokrovec, Lopata, Osenca, Prekorje, Slance, Škofja vas, Šmarjeta pri Celju, Šmiklavž pri Škofji vasi, Teharje, Tremerje, Trnovlje, Vrhe, Začret, Zadobrovo, Zvodno

CERKNICA

A	3455	245	114	1697	2,0	1,4	3	9	6660	13100	–	2,3	418	?	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	"	"

ČRNOMELJ

A	5462	229	115	3738	1,5	1,1	3	9	10282	15847	–	4,7	435	1277	9
B	5817	223	115	3792	1,5	2,0	3	9	"	"	–	4,3	458	1407	8
C	5825	225	116	3790	1,5	1,9	3	9	"	"	–	4,2	458		9

B = Kočevje, Vojna vas, C = Kočevje, Svibnik

DOMŽALE

A	11023	309	113	5358	2,1	0,8	3	13	25240	45628	–	21,3	626	1925	12
B	15506	378	141	7055	2,2	0,7	3	13	"	"	–	15,8	1297	1952	14
C	16232	298	110	7227	2,2	0,8	3	13	"	"	–	16,1	1297		14

B = Rodica, Spodnje Jarše, Šentpavel pri Domžalah, Vir, Zaboršt

C = Podrečje, Rodica, Spodnje Jarše, Srednje Jarše, Vir, Zaboršt

MENGEŠ

A	5186	231	126	2310	2,2	1,6	2	6	6113	–	–	3,9	520	1867	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"		"

DRAVOGRAD

A	3502	198	112	1265	2,8	0,1	3	14	4014	4014	–	14,7	178	1185	7
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

GORNJA RADGONA

A	3778	281	103	3707	1,0	2,7	3	5	9198	19021	–	12,4	744	1907	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1952	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

RADENCI

A	2215	430	117	1151	1,9	1,6	2	6	5018	1635	–	7,3	324	–	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"

GROSUPLJE

A	5522	495	125	3330	1,6	1,2	3	10	10681	15376	–	10,5	496	–	9
B	5602	469	124	3384	1,6	1,6	3	10	10661	15376	–	9,6	568	–	9
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"

B = Brvace, C = Brvace

HRASTNIK

A	6673	129	102	3949	1,7	0,1	3	5	8038	8268	–	11,6	667	–	7
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1952	"
C	8508	148	101	4350	1,9	0,3	3	5	"	"	–	7,1	667		7

C = Brnica, Dol

IDRIJA

A	6171	123	90	3178	1,9	0,2	3	10	9996	14115	–	4,7	583	17. st	7
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	?	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

ILIRSKA BISTRICA

A	4880	134	101	3023	1,6	1,0	3	9	11899	15287	–	1,4	635	1911	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1932	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

IZOLA

A	10284	164	103	5519	1,9	1,2	3	9	12900	12513	–	13,8	860	?	10
B	12119	186	120	5945	2,0	1,2	3	9	"	"	–	11,1	877	?	9
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

B = Jagodje C = Jagodje

JESENICE

A	18807	142	95	9815	1,9	0,1	4	6	19518	31090	53788	6,8	1309	14. st	14
B	21702	143	99	10190	2,1	0,1	4	6	"	"	"	4,9	1489	1929	12
C	21877	142	99	10201	2,1	0,1	4	6	"	"	"	4,8	2500		12

B = Blejska Dobrava, Hrušica, Kočna, Podkočna

C = Blejska Dobrava, Hrušica, Kočna, Lipce, Podkočna

KAMNIK

A	9695	255	116	7766	1,2	0,7	3	5	18125	24693	–	11,3	1718	1188	11
B	12988	248	109	8947	1,5	0,9	3	5	"	"	–	12,3	2030	1267	12
C	13963	238	108	9011	1,5	1,1	3	5	"	"	–	10,6	"		12

B = Duplica, Jeranovo, Mekinje

C = Duplica, Jeranovo, Mekinje, Nevlje, Oševsek, Vrhpolje

KOČEVJE

A	9265	208	100	5596	1,7	0,5	3	6	15199	19000	–	6,5	1089	1377	10
B	9958	198	100	5654	1,8	0,5	3	6	"	"	–	6,3	1102	1471	9
C	10304	196	100	5715	1,5	0,5	3	6	"	"	–	4,9	1102		9

B = Šalka vas, C = Mahovnik, Šalka vas

KOPER

A	24704	339	104	15529	1,3	1,2	5	17	32484	43415	95949	19,1	3503	?	18
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	4-5 st	"
C	28042	172	106	16123	1,7	1,6	5	17	"	"	"	9,1	3503		17

C = Bertoki, Bošamarin, Kampel, Manžan, Prade, Šalara, Škocjan, Triban

KRANJ

A	36456	204	108	26295	1,4	0,8	5	6	57915	67567	117174	13,8	5280	?	17
B	41978	211	109	26922	1,6	0,9	5	6	"	"	"	11,6	5355	1221	16
C	42461	139	108	26958	1,6	0,8	5	6	"	"	"	10,9	5355		16

C = Breg ob Savi, Bobovek, Britof, Kokrica, Mlaka pri Kranju, Orehovlje, Predoslje

KRŠKO

A	7085	268	111	7256	1,0	2,4	3	11	15555	26148	–	11,8	1267	14. st	12
B	8033	239	111	7537	1,0	2,6	3	11	"	"	–	7,5	1273	1477	12
C	8263	239	111	7550	1,1	2,8	3	11	"	"	–	6,8	1273		12

B = Leskovec pri Krškem, C = Kremen, Leskovec pri Krškem

SENOVO

A	2531	139	112	1282	2,0	3,8	2	2	5966	–	–	7,7	106	–	2
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"		"

LAŠKO

A	3641	241	157	2106	1,7	0,8	3	8	9524	10073	–	11,3	489	1227	7
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1927	"
C	4451	211	144	2159	2,0	1,3	3	8	"	"	–	6,6	489		6

C = Jagoče, Marija Gradec, Strmca

RADEČE

A	2452	193	132	1222	2,0	0,4	2	2	6232	–	–	8,4	932	?	3
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	1952	"
C	2576	175	144	1788	1,4	0,4	2	2	"	–	–	7,6	932		5

C = Njivice

LENART

A	2531	126	101	2489	1,5	3,3	3	5	12659	11779	–	4,0	304	15. st	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

LENDAVA

A	3807	152	103	3533	1,1	1,1	3	7	11782	19325	–	6,7	944	1366	7
B	4571	138	102	3732	1,2	2,8	3	7	"	"	–	2,9	954	1952	5
C	4315	144	104	3808	1,2	1,8	3	7	"	"	–	5,1	954		6

B = Dolga vas, C = Lendavske Gorice

LITIJA

A	6540	236	116	2581	2,5	0,7	3	10	12840	16877	–	12,3	326	13. st	8
B	7930	214	124	3696	2,1	0,8	3	10	"	"	–	10,0	550	1952	8
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

B = Šmartno pri Litiji, C = Šmartno pri Litiji

LJUBLJANA

A	267008	195	118	151153	1,8	0,5	7	17	234299	298411	489292	16,3	33626	?	18
B	270511	195	106	151664	1,8	0,5	7	17	"	"	"	13,6	33767	1220	18
C	278924	202	108	151766	1,8	0,5	7	17	"	"	"	15,1	33767		18

B = Črna vas, Dvor, Lavrica, Lipe, Medno, Orle, Podgrad, Podmolnik, Stanežiče;
C = Lavrica, Medno, Spodnje Gameljne, Stanežiče, Srednje Gameljne, Zgornje Gameljne

MEDVODE

A	4655	330	112	2353	1,9	0,5	2	2	11486	–	–	11,1	1038	–	7
B	6004	262	112	2723	2,2	0,9	2	2	"	–	–	8,1	1246	–	7
C	6414	252	112	2872	2,2	1,0	2	2	"	–	–	7,0	1246		7

B = Goričane, Ladja, Spodnja Senica, Vaše

C = Goričane, Ladja, Seničica, Spodnja Senica, Vaše, Zgornja Senica

LJUTOMER

A	3651	332	110	4158	0,9	3,4	3	7	14915	20762	–	4,5	557	1265	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1927	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

LOGATEC

A	6411	258	123	2722	2,3	2,3	3	5	8030	8030	–	1,6	536	–	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

MARIBOR

A	103961	146	97	65928	1,6	0,5	6	17	109569	182333	257988	27,6	12013	1209	17
B	124609	149	98	69774	1,8	1,0	6	17	"	"	"	9,7	12668	1254	16
C	131707	152	99	69962	1,9	0,6	6	17	"	"	"	9,7	12668		16

B = Bohova, Bresternica, Dogoše, Hočko Pohorje, Hrastje, Kamnica, Košaki, Limbuš, Meljski Hrib, Miklavž na Dravskem Polju, Pekel, Pekre, Pivola, Počehova,

Razvanje, Ribniško selo, Rogoza, Rošpoh, (d), Spodnje Hoče, Vincarje, Za Kalvarijo, Zgornje Hoče, Zrkovci.

C = Bistrica pri Limbušu, (Bohova), Bresternica, Celestrina, Čreta, Dobravce, Dogoš, Dravski Dvor, Hotinja vas, Hrenca, Jelovec, Kamnica, Košaki, Laznica, Limbuš, Malečnik, Meljski Hrib, Miklavž na Dravskem Polju, (Orehova vas), Pekel, Pekre, Pivola, Počehova, Polana, Radizel, Razvanje, Ribniško selo, Rogoza, Skoke, Slivnica pri Mariboru, Spodnje Hoče, Trčova, Vinarje, Za Kalvarijo, Zgornje Hoče, Zrkovci.

METLIKA

A	3309	250	108	1987	1,7	3,2	3	5	7860	7418	–	4,0	550	1300	5
B	3633	231	108	2207	1,6	3,5	3	5	"	"	–	3,6	648	1365	5
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	"	"

B = Rosalnice, C = Rosalnice

MURSKA SOBOTA

A	13857	259	114	14783	0,9	1,4	5	7	35592	62688	124416	9,5	2658	?	15
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1366	"
C	16568	244	113	15724	1,0	2,9	5	7	"	"	"	6,4	2821		14

C = Černelavci, Rakičan

NOVA GORICA

A	14638	378	103	10503	1,4	0,7	5	13	26928	48016	118261	41,5	1975	–	17
B	20753	328	106	12353	1,7	1,0	5	13	"	"	"	8,3	3185	1952	17
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

B = Kromberk, Pristava, Rožna Dolina, Solkan

C = Kromberk, Pristava, Rožna Dolina, Solkan

ŠEMPETER

A	3910	241	122	4940	0,8	2,8	2	5	8861	–	–	5,8	1064	–	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	5
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	"	5

NOVO MESTO

A	22333	264	113	19668	1,1	2,4	5	10	32585	52063	96753	7,4	3801	1304	15
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1365	15
C	23149	261	112	19822	1,2	2,5	5	10	"	"	"	6,4	3801		15

C = Mala Cikava, Mali Slatnik, Prečna, Srebrniče

ORMOŽ

A	2298	179	110	2832	0,8	3,4	3	10	12148	14446	–	6,0	533	1304	7
B	2451	177	109	2845	0,9	4,3	3	10	"	"	–	3,8	533	1331	6
C	2541	177	109	2914	0,9	4,7	3	10	"	"	–	5,1	533		6

B = Dobrava, C = Hardek

PIRAN

A	4788	133	96	1623	2,9	1,9	3	20	5068	10390	–	68,4	179	–	7
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	7. st	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

LUCIJA

A	5426	659	133	970	5,6	1,2	2	15	5103	(4845)	–	12,4	67	–	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	6
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		6

PORTOROŽ

A	3073	201	104	2562	1,2	2,2	2	7	2832	–	–	10,4	801	–	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"		"

POSTOJNA

A	8238	201	107	5409	1,5	0,7	4	13	12755	17025	29541	2,8	904	1498	10
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1909	10
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		10

PIVKA

A	2105	107	91	1373	1,5	1,4	2	5	6064	–	–	3,3	280	–	3
B	2396	107	94	1467	1,6	2,4	2	5	"	–	–	2,7	280	–	3
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"		"

B = Petelinje, C = Petelinje

PTUJ

A	11269	176	95	11958	1,9	2,4	4	13	38632	68020	83920	7,3	2259	?	14
B	19011	200	112	12789	1,5	3,0	4	13	"	"	"	7,0	2352	861	15
C	20314	195	114	13032	1,6	3,7	4	13	"	"	"	6,7	2352		15

B = Budina, Krčevina pri Ptuj, Nova vas pri Ptuj, Rabeljčja vas, Rogoznica, Spodnja Hajdina, Štuki, Vičava

C = Brstje, Budina, Krčevina pri Ptuj, Nova vas pri Ptuj, Orešje, Rabeljčja vas, Rogoznica, Spodnja Hajdina, Štuki, Vičava, Zgornja Hajdina, Žabjak

RADLJE

A	2644	199	112	1742	1,5	2,7	3	9	5051	15552	–	19,8	292	1268	7
B	2890	180	111	1782	1,5	3,8	3	9	"	"	–	9,0	292	–	6
C	2644	199	112	1742	1,5	2,7	3	9	"	"	–	19,8	292		7

B = Zgornja Vižinga

MUTA

A	2419	200	114	1350	1,8	1,6	2	4	6197	–	–	4,6	249	1301	3
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	"	"

RADOVLJICA

A	6117	269	112	2267	2,7	0,4	3	16	13316	24555	–	12,4	353	1343	9
B	9065	258	113	4152	2,2	0,6	3	16	"	"	–	9,1	718	1510	9
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	"	9

B = Lesce, C = Lesce

BLED

A	5664	147	106	3129	1,8	1,8	2	7	10486	–	–	4,2	630	–	7
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	1952	"
C	5849	147	107	3144	1,9	1,9	2	7	"	–	–	3,7	630	–	7

C = Koritno

RAVNE NA KOROŠKEM

A	8863	227	110	6705	1,3	0,1	3	3	10215	28266	–	43,2	1034	1361	11
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1952	"
C	9681	248	109	6818	1,4	0,2	3	3	"	"	–	26,2	1039	"	11

C = Dobja vas, Dobrije

MEŽICA

A	3747	270	102	901	4,1	0,4	2	6	4208	–	–	21,5	160	–	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"

PREVALJE

A	4352	179	101	2312	1,9	0,5	2	9	7357	–	–	14,6	532	–	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"

RIBNICA

A	3302	244	99	3081	1,1	0,8	3	5	7741	11361	–	2,5	840	?	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"
C	3912	197	109	3172	1,2	1,4	3	5	"	"	–	2,5	840	"	6

C = Breg pri Ribnica, Goriča vas

RUŠE

A	4705	190	105	2926	1,6	1,0	3	6	6861	10586	–	10,5	755	1453	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	"	"

SEVNICA

A	5040	227	121	3805	1,3	1,3	3	3	13888	16513	–	10,1	636	1322	8
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1952	8
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

SEŽANA

A	4866	300	101	4288	1,1	0,2	3	15	7717	19053	–	3,1	1037	–	8
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1952	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

SLOVENJ GRADEC

A	6714	265	118	5945	1,1	0,5	4	6	14687	18546	57199	26,3	699	1251	12
B	8316	265	117	6208	1,3	1,5	4	6	"	"	"	8,6	1046	1267	12
C	9671	239	115	6363	1,5	2,1	4	6	"	"	"	6,0	...		11

B = Stari trg, C = Stari trg, Šmartno v Mislinjski dolini

SLOVENSKA BISTRICA

A	6683	260	110	5327	1,2	1,1	3	8	16712	24945	–	9,0	1129	13. st	10
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	1313	10
C	8434	181	111	5533	1,5	2,1	3	8	"	"	–	4,6	1129		9

C = Devina, Kovača vas, Visole, Zgornja Bistrica

SLOVENSKE KONJICE

A	4882	277	116	4157	1,1	1,3	3	9	9940	15822	–	17,8	680	1251	8
B	4983	256	103	4170	1,2	1,4	3	9	"	"	–	15,9	680	1952	8
C	5075	238	109	4185	1,2	1,7	3	9	"	"	–	12,9	680		8

B = Blato; C = Blato, Škalce, Vešenik

ZREČE

A	2952	345	124	2772	1,1	4,4	2	2	5369	–	–	4,9	630	–	3
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"

ŠKOFJA LOKA

A	12340	291	251	6562	1,9	0,4	3	7	16297	30353	–	7,9	1387	1248	12
B	15448	213	137	8180	1,9	1,1	3	7	"	"	–	7,9	1656	1274	13
C	16210	209	120	7196	2,2	1,2	3	7	"	"	–	7,7	1656		12

B = Grenc, Podpulferca, Puštal, Stara Loka, Trata, Vincarje, Virmaše

C = Binkelj, Godešič, Grenc, Hosta, Podpulferca, Puštal, Stara Loka, Suha, Sveti Duh, (Trata), Vincarje, Virlog, Virmaše

ŽELEZNIKI

A	3129	203	112	2551	1,2	1,5	2	2	6523	–	–	12,6	569	14. st	5
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	"	"

ŽIRI

A	3437	167	105	4153	1,7	2,0	2	2	4693	–	–	4,4	300	–	3
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	"	"

(Šmarje pri Jelšah) ROGAŠKA SLATINA

A	4904	345	114	4153	1,2	2,5	2	7	10549	–	–	9,4	538	–	6
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	–	"	"	–	"
C	5789	205	113	4296	1,3	3,9	2	7	"	–	–	5,5	"	"	6

TOLMIN

A	3851	235	108	2274	1,7	0,4	3	10	7478	21822	–	14,0	196	1820	8
B	4035	223	108	2291	1,8	0,9	3	10	"	"	–	8,5	196	1952	7
C	3851	235	108	2274	1,7	0,4	3	10	"	"	–	14,0	196	"	8

B = Žabče

TRBOVLJE

A	17485	120	102	8952	1,9	0,1	4	8	21542	21542	47838	13,8	1685	1926	13
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1952	12
C	17994	119	102	9201	1,9	0,1	4	8	"	"	"	11,1	1685	"	12

C = Gabrsko, Ojstro

TREBNJE

A	2804	259	120	2006	1,4	1,9	3	8	9709	14988	–	7,2	262	–	7
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"	–	7
C	3086	233	120	2057	1,5	3,1	3	8	"	"	–	"	"	"	6

C = Dolenja Nemška vas, Pekel

TRŽIČ

A	4206	102	106	3529	1,2	0,2	3	6	14544	14544	–	7,9	554	1492	8
B	8250	157	103	4770	1,7	0,3	3	6	"	"	–	8,5	692	1926	8
C	9445	164	101	5009	1,9	0,4	3	6	"	"	–	1,6	692	"	7

B = Bistrica pri Trziču, Ročevnica, Slap, C = Bistrica pri Trziču, Loka, Pristava, Ročevnica, Slap

VELENJE

A	27337	472	120	18778	1,5	0,2	4	2	28076	37671	38818	21,7	3975	1374	15	
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		1952	"
C	29545	488	119	18932	1,6	0,6	4	2	"	"	"	8,9	3975			14

C = Bevče, Hrastovec, Paka pri Velenju, Podkraj pri Velenju, Škale

ŠOŠTANJ

A	2950	119	93	1906	1,5	0,9	2	7	8801	—	—	8,0	562	1348	5	
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	—	—	"	"		1911	"
C	3717	103	87	2016	1,8	1,6	2	7	"	—	—	2,6	562		4	

C = Družmirje, Lokovica

VRHNIKA

A	7019	209	110	3860	1,8	1,2	3	7	14081	15812	—	3,7	700	1325	8	
B	8685	205	110	4260	2,0	1,3	3	7	"	"	—	3,2	796		1952	7
C	9085	200	110	4330	2,1	1,6	3	7	"	"	—	3,1	796			7

B = Verd

C = Sinja Gorica, Verd

ZAGORJE

A	7428	179	103	3294	2,2	0,3	3	5	13738	16494	—	27,0	445	—	1952	8
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	—	"	"			"
C	10309	141	102	3800	2,7	0,3	3	5	"	"	—	10,9	445			7

C = Dolenja vas, Kisovec, (Loke), (Podkraj pri Zagorju), Selo pri Zagorju

ŽALEC

A	5314	274	121	3532	1,5	1,9	3	12	15712	30845	—	17,9	638	1258	12
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	—	"	"	1966	12
C	7642	141	102	3800	2,7	3,7	3	12	"	"	—	4,7	638	9	

C = Gotovlje, Ložnica pri Žalcu, Vrbje

Tabela 10: Pregled uvrstitve mest in mestnih naselij glede na dosežene točke po variantah A, B, C

Točke	Varianta A	Varianta B	Varianta C
18	Celje, Koper, Ljubljana	Celje, Koper, Ljubljana	Ljubljana
17	Kranj, Maribor, Nova G.	Nova Gorica	Celje, Koper, Nova Gorica
16		Kranj, Maribor,	Kranj, Maribor
15	Murska Sobota, Novo mesto, Velenje (Ravne-Prevalje)	Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Velenje (Ravne-Prevalje)	Novo mesto, Ptuj, (Ravne-Prevalje)
14	Jesenice, Ptuj	Domžale	Domžale, Murska S. Velenje
13	Trbovlje	Škofja Loka,	
12	Domžale, Krško, Slovenj Gradec, Škofja Loka, Žalec	Jesenice, Kamnik, Krško, Slovenj Gradec, Trbovlje, Žalec	Jesenice, Kamnik, Krško, Škofja Loka, Trbovlje
11	Brežice, Kamnik, Ravne, (Piran–Portorož–Lucija)	Brežice, Ravne, (Piran–Portorož–Lucija)	Brežice, Ravne, Slovenj Gradec, (Piran–Portorož–Lucija)
10	Ajdovščina, Izola, Kočevje, Postojna, Slovenska Bistrica	Ajdovščina, Postojna, Slovenska Bistrica	Ajdovščina, Kočevje, Postojna
9	Črnomelj, Grosuplje, Radovljica	Grosuplje, Izola, Kočevje, Radovljica	Črnomelj, Grosuplje, Izola, Radovljica, Slovenska Bistr.
8	Litija, Sevnica, Sežana, Slovenske Konjice, Tolmin, Tržič, Vrhnika, Zagorje	Črnomelj, Litija, Sevnica, Sežana, Slovenske Konjice, Tržič, Zagorje	Litija, Sevnica, Sežana, Slovenske Konjice, Tolmin, Žalec
7	Bled, Dravograd, Hrastnik, Idrija, Laško, Lendava, Medvode, Ormož, Piran, Radlje, Trebnje	Bled, Dravograd, Hrastnik, Idrija, Laško, Medvode, Piran, Tolmin, Trebnje, Vrhnika	Bled, Dravograd, Hrastnik, Idrija, Medvode, Piran, Radlje, Tržič, Vrhnika, Zagorje
6	Gornja Radgona, Ilirska Bistrica, Lucija, Ljutomer, Prevalje, Ribnica, Rogaška Slatina, Ruše	Gornja Radgona, Ilirska Bistrica, Lucija, Ljutomer, Ormož, Prevalje, Radlje, Ribnica, Rogaška Slatina	Gornja Radgona, Ilirska Bistrica, Laško, Lendava, Lucija, Ljutomer, Ormož, Prevalje, Ribnica, Rogaška Slatina, Ruše, Trebnje,
5	Cerknica, Lenart, Logatec, Mengeš, Metlika, Mežica, Portorož, Radenci, Šempeter/G., Šoštanj, Železniki	Cerknica, Lenart, Lendava, Logatec, Mengeš, Metlika, Mežica, Portorož, Radenci, Šempeter/G., Šoštanj, Železniki	Cerknica, Lenart, Logatec, Mengeš, Metlika, Mežica, Portorož, Radeče, Radenci, Šempeter/G., Železniki
4			Šoštanj
3	Muta, Radeče, Pivka, Zreče, Žiri	Muta, Pivka, Radeče, Zreče, Žiri	Muta, Pivka, Zreče, Žiri
2	Senovo	Senovo	Senovo

Dobljeni razpored mestnih naselij na podlagi točkovanja različnih kazalcev urbanosti, mestnega pomena in vloge dopušča, da oblikujemo naslednje sklepe

1. Uporabljene tri variante (A, B, C) niso bistveno spreminjale razporeditve mest. V glavnem je dodajanje obmestnih naselij k mestnemu jedru zniževalo število točk, ker se je znižala gostota prebivalstva, ali se je zmanjšal indeks rasti, ali se je spremenilo razmerje med bivajočimi in zaposlenimi, ali pa se je povečal delež kmečkega prebivalstva. Sodimo, da bi bilo vendarle pravilneje, da bi pri končnem sklepanju upoštevali varianti B in C, in ne varianto A, pri kateri so v določenih primerih obmestna urbana naselja že priključili k nekaterim mestom, v drugih pa ne. Menimo tudi, da je varianta C bolj objektivna od variante B, saj pri slednji niso uporabili enotnih meril in niso upoštevali vseh obmestnih urbanih naselij. Če sodimo, da so pri varianti C morda vprašljivi kriteriji, jih je mogoče spremeniti ali dopolniti. Dobljeni rezultati po tej varianti so strokovno še najbolj smiselni.

2. Sodimo, da večina naselij, ki je dosegla šest ali več točk, izkazuje mestni značaj. Vprašljiva je le uvrstitev nekaterih industrijskih naselij (Medvode, Ruše), turističnih krajev (Bled, Rogaška Slatina), manjših središč (Radlje, Ribnica, Trebnje) ali satelitskih naselij (Lucija, Prevalje) v to skupino. Po drugi strani so v razred s petimi točkami prišla v glavnem naselja, ki doslej niso imela mestnega statusa (z izjemo Metlike po C varianti), oziroma so se izraziteje urbanizirala šele v zadnjih desetletjih (Lenart, Cerknica, Logatec, Šempeter/G., Mežica). Glede na to je razmejitev med razredoma s šestimi oziroma petimi točkami kar prepričljiva. Vzrok za slabo uvrstitev nekaterih mest s pretežno urbanim značajem oziroma urbano tradicijo (Gornja Radgona, Ilirska Bistrica, Ljutomer; Lendava, Ormož) je treba iskati v njihovem šibkem zaledju, populacijski stagnaciji, večjem deležu kmečkega prebivalstva ali nizki gostoti prebivalstva.

3. Položaj nekaterih mest bi se bistveno spremenil, če bi jih združili v somestja. Nava-jamo dva takšna primera za somestji Ravne-Prevalje in Piran-Portorož-Lucija. Združitev je toliko prepričljivejša, ker si navedena naselja že sedaj medsebojno delijo opravila in funkcije. Verjetno bi bilo smiselno združiti naselja še v nekaterih primerih (npr. Velenje-Šoštanj).

SOMESTJE PIRAN-PORTOROŽ-LUCIJA

A	13287	192	110	5155	2,6	1,9	3	20	13003	10390	–	16,9	1978		11
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		11
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		11

SOMESTJE RAVNE-PREVALJE-DOBJA VAS

A	13939	222	106	9123	1,5	0,3	3	?	17572	28266	–	22,7	1751		15
B	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"
C	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	–	"	"		"

4. Iz prikazane razporeditve vseh slovenskih mest glede na njihov pomen in urbanost je končno mogoče tudi sklepati, katera mesta bi nedvomno **zaslužila naslov mestne občine**. To bi bila po naši sodbi lahko vsa **tista mestna naselja, ki so presegla 11 točk**; mednje bi se uvrstila: Brežice, Celje, Domžale, Jesenice, Kamnik, Koper, Kranj, Krško, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Piran–Portorož–Lucija, Ptuj, Ravne (ali Ravne–Prevalje), Slovenj Gradec, Škofja Loka, Trbovlje in Velenje. S tem bi tudi popravili prvotno razvrstitev mestnih občin, ki je rezultat zakonske opredelitve, da se med mestne občine lahko uvrste le mesta z več kot 10.000 prebivalci.

Glede na javno razpravo je Državni zbor sprejel med drugim dve preformulaciji zakonskega besedila, ki zadevata tudi obravnavano problematiko. Besedilo o mestnih občinah se sedaj glasi: "Mestna občina je gosto in strnjeno naselje ali več naselij, povezanih v enoten prostorski organizem in mestno okolico, ki jo povezuje dnevna migracija prebivalstva." Isti člen je tudi spremenil kriterije za opredelitev mestne občine: "Mesto lahko dobi status mestne občine, če ima najmanj 20.000 prebivalcev in najmanj 15.000 delovnih mest, od tega najmanj polovico v terciarnih in kvartarnih dejavnostih in je geografsko, gospodarsko in kulturno središče svojega gravitacijskega območja." Uvedel je tudi pojem mesta: "Mesto je večje urbano naselje, ki se po velikosti, ekonomski strukturi, prebivalstveni gostoti, naseljenosti in zgodovinskem razvoju razlikuje od drugih naselij. Ima več kot 3000 prebivalcev. Status mesta dobi z odločitvijo Državnega zbora. Glede mest, ki so status mesta dobila že v skladu s predpisi, veljavnimi v času podelitve, Državni zbor samo ugotovi, da že imajo status mesta."

BIBLIOGRAFIJA

- Abecedni spisak mešovitih i gradskih naselja. Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1961.
- Cerovac, P. 1966: Porast števila prebivalstva mest v SR Sloveniji od leta 1869 do 1966, Prikazi in študije, XII/11–12. Ljubljana.
- Cerovac, P. 1974: O problematiki prikazovanja mest in mestnih naselij v SR Sloveniji (1945–1973), Prikazi in študije, XX/št. 5–6. Ljubljana.
- Imenik naselij v SR Sloveniji, Stanje 1.7. 1982, Ljubljana, 1982.
- Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v SR Sloveniji za l. 1991; Zavod za statistiko R Slovenije, Ljubljana, 1991.
- Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v SR Sloveniji 31.3 1981, Ljubljana, 1984.
- Popis stanovništva 1953, Stanovništvo i domačinstva, knjiga XIII, Beograd, 1959.
- Pregled naselij po občinah Republike Slovenije in pregled občin SFRJ, Stanje

- 31.12.1990, Zavod Republike Slovenije za statistiko, Metodološko gradivo, št. 3/91, Ljubljana, 1991.
- Rebec, J. 1983: Razvoj naselij mestnega značaja z več kot 2000 prebivalci v SR Sloveniji 1971–1981, Prikazi in študije, XXVIII/ Ljubljana.
- Seznam sprememb naselij SR Slovenije (Preimenovanja, pristavki, združitve, razdružitve in razglasitve) od leta 1948 do 1984, Zavod SR Slovenije za statistiko, Ljubljana, julij, 1985.
- Spisak gradskih naselja s šiframa opština i naselja — prema popisu stanovnika i stanovna 1971. godine, Beograd, 1971.
- Statistični letopis (S)R Slovenije, 1964–1993, Pregled po mestnih naseljih. Ljubljana.
- Uradni list LRS 8/49, Uradni list LRS 11/52, Uradni list LRS 19/52, Uradni list LRS 24/53, Uradni list LRS 24/55, Uradni list SRS 35/64.
- Vrišer, I. 1974: Mesta in urbano omrežje v SR Sloveniji. Značilnosti njihovega razvoja in družbeno gospodarskega pomena s posebnim ozirom na mala mesta, Geografski zbornik, XIV/3, SAZU. Ljubljana.
- Vrišer, I. 1988: Centralna naselja v SR Sloveniji leta 1987, Geografski zbornik, XXVIII/3, SAZU. Ljubljana.
- Vrišer, I. 1990: Ekonomskogeografska regionalizacija Republike Slovenije, Geografski zbornik, XXX. Ljubljana.
- Vrišer, I.; Rebernik, D. 1993: Družbenogospodarska in dejavnostna usmeritev slovenskih mest, Geografski zbornik, XXXIII. Ljubljana.

DEFINITION OF CITIES AND CITY MUNICIPALITIES IN SLOVENIA

Summary

By passing the Local Autonomy Act (UL RS 72/93 of Dec 31, 1993) the Parliament of the Republic of Slovenia set the foundations for new municipalities and, also introduced the category of "city municipality" into the Slovenian administrative system. The latter should be formed in "the areas of bigger cities. As a rule, they should have over 10,000 residents each, and should be geographical, economic and cultural centers of their gravitation areas. Only exceptionally, the status of a city municipality could be allocated to a city for historical reasons."

Because of the obscurity of the above definition, the state administration asked for an expert study on how many cities in Slovenia could be ranked into this category which also entails greater autonomy. Two expert studies were elaborated: one by Marjan

Ravbar, Ph.D., and the current one. It has turned out that the problems are more complex, and that it would also be necessary to re-introduce the category of city which was abandoned in the sixties after the introduction of "communes" (big municipalities). As to these facts, the study first attempts to evaluate which settlements with more than 10,000 residents could be ranked into the category of city municipalities; the second part presents the valorization of the urban importance of individual cities in Slovenia, made on the basis of 13 indicators. In both cases, the assessment was expressed in points. The evaluation of the potential city municipalities has been based on the following indicators:

Indicators	Altogether	Average	Limits
Number of residents:			
1991	261,243	20,095	>10,000
1953	117,964	9,074	
1981	234,287	18,021	
Population development indeks:			
1991/1953		221	>200 or
1991/1981		111	>105
Number of the employed in 1991	182,295	14,022	7,000
Coefficient: residents/the employed		1.39	<2.0
Number of rural population	2,367	182	
% of rural population		0.9	<2.0
Degree of centrality	—	3–5	4 or more
Number of city functions with the above average share of the employed (1991)	179	13.7	11 or more
Number of residents on:			
– vicinal level	406,601	31,277	>10,000
– microregional level	608,634	46,618	>25,000
– mezuregional level	985,394	98,539	>50,000
Area	18,988		
Population density per ha		13.76	>13
Social product in millions of dinars in 1990	35,655	2,742	>3,000

Establishing the degree of "cityhood" has shown considerable differences between individual cities, due to the incorporation of neighbouring settlements into the cities. Therefore, the evaluation was carried out in three variants; we took into account: (A) the pure city only; (B) the city and the vicinal settlements which had already been taken as city parts by the Statistic Service, and (C) according to the author's criteria, the vicinal urbanized settlements were added to the city. The criteria employed were as follows:

Population development: index 1991/1953	> 130
index 1991/1981	or > 104
The share of rural population in %	< 7
The share of active residents who work in some other settlement in the municipality in %	> 62.5
Coefficient:	
number of residents / number of the employed in the settlement	> 2.2
Population density per ha (acc. to the 1991 Census)	> 1.0

The ranking of cities with more than 10,000 residents, acc. to the A, B, C variants, was as follows:

Poi nts	(A) variant – only the current city area	(B) variant: cities + "city settlements" (Institute for Statistics)	(C) variant: cities + vicinal urbanized settlements (Vrišer)
11	Celje, Koper, Ljubljana	Celje, Koper	Ljubljana, Celje
10	Nova Gorica	Ljubljana, Nova Gorica	Koper, Nova Gorica
9	Kranj, Maribor, Velenje	Kranj, Maribor, Velenje	Kranj, Maribor
8	Murska Sobota, Novo mesto	M. Sobota, N. mesto, Ptuj	Novo mesto, Ptuj, Velenje
7	Ptuj, Jesenice	Domžale	Domžale, Murska Sobota
6	Domžale, Škofja Loka	Jesenice, Škofja Loka	Jesenice
5	Trbovlje	Kamnik, Trbovlje	Kamnik, Škofja Loka, Trbovlje
4		–	–
3	Izola	–	–
2		Izola	Izola, Kočevje, Zagorje

The assessment of the “cityhood” of settlements with more than 2,000 residents was carried out by applying similar criteria and points.

Criteria	1 point	2 points
Number of residents in 1991; settlements of > 2,000 residents were taken into account.	5,000–9,999	> 10,000
Population development: index 1991/1953 index 1991/1981	> 200 or > 105	
Number of the employed (working posts) in the settlement in 1991	1,500–6,999	> 7,000
Coefficient; number of residents : the employed (working posts)	< 2.00	
The share of rural population in % in 1991	< 2.00	
Rank in the central place hierarchy	3	4 or more
Number of the above average developed activities in city (city functions)		
a) as to the structure of working posts in city (urban importance)	5–10	11 or more
b) as to all Slovenian cities (regional importance)		
Number of residents in the area of influence at:		
– vicinal level	> 10,000	
– microregional level	> 25,000	
– mezoregional level	> 50,000	
Population density per ha	6–13	> 13
Social product value (in millions of dinars) in 1990	1,000–2,999	> 3,000

Also in this case, the evaluation was carried out in the A, B and C variants. The obtained results showed relatively small differences in the “cityhood”.

Po- ints	A variant	B variant	C variant
18	Celje, Koper, Ljubljana	Celje, Koper, Ljubljana	Ljubljana
17	Kranj, Maribor, Nova Gorica	Nova Gorica	Celje, Koper, Nova Gorica
16		Kranj, Maribor,	Kranj, Maribor
15	Murska Sobota, Novo mesto, Velenje (Ravne–Prevalje)	Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Velenje (Ravne–Prevalje)	Novo mesto, Ptuj, (Ravne–Prevalje)
14	Jesenice, Ptuj	Domžale	Domžale, Murska Sobota, Velenje

13	Trbovlje	Škofja Loka,	
12	Domžale, Krško, Slovenj Gradec, Škofja Loka, Žalec	Jesenice, Kamnik, Krško, Slovenj Gradec, Trbovlje, Žalec	Jesenice, Kamnik, Krško, Škofja Loka, Trbovlje
11	Brežice, Kamnik, Ravne, (Piran–Portorož–Lucija)	Brežice, Ravne, (Piran– Portorož–Lucija)	Brežice, Ravne, Slovenj Gradec, (Piran–Portorož– Lucija)
10	Ajdovščina, Izola, Kočevje, Postojna, Slovenska Bistrica	Ajdovščina, Postojna, Slovenska Bistrica	Ajdovščina, Kočevje, Postojna
9	Črnomelj, Grosuplje, Radovljica	Grosuplje, Izola, Kočevje, Radovljica	Črnomelj, Grosuplje, Izola, Radovljica, Slovenska Bistrica
8	Litija, Sevnica, Sežana, Slovenske Konjice, Tolmin, Tržič, Vrhnika, Zagorje	Črnomelj, Litija, Sevnica, Sežana, Slovenske Konjice, Tržič, Zagorje	Litija, Sevnica, Sežana, Slovenske Konjice, Tolmin, Žalec
7	Bled, Dravograd, Hrastnik, Idrija, Laško, Lendava, Medvode, Ormož, Piran, Radlje, Trebnje	Bled, Dravograd, Hrastnik, Idrija, Laško, Medvode, Piran, Tolmin, Trebnje, Vrhnika	Bled, Dravograd, Hrastnik, Idrija, Medvode, Piran, Radlje, Tržič, Vrhnika, Zagorje
6	Gornja Radgona, Ilirska Bistrica, Lucija, Ljutomer, Prevalje, Ribnica, Rogaška Slatina, Ruše	Gornja Radgona, Ilirska Bistrica, Lucija, Ljutomer, Ormož, Prevalje, Radlje, Ribnica, Rogaška Slatina	Gornja Radgona, Ilirska Bistrica, Laško, Lendava, Lucija, Ljutomer, Ormož, Prevalje, Ribnica, Rogaška Slatina, Ruše, Trebnje,
5	Cerknica, Lenart, Logatec, Mengeš, Metlika, Mežica, Portorož, Radenci, Šempeter/G., Šoštanj, Železniki	Cerknica, Lenart, Lendava, Logatec, Mengeš, Metlika, Mežica, Portorož, Radenci, Šempeter/G., Šoštanj, Železniki	Cerknica, Lenart, Logatec, Mengeš, Metlika, Mežica, Portorož, Radeče, Radenci, Šempeter/G., Železniki
4			Šoštanj
3	Muta, Radeče, Pivka, Zreče, Žiri	Muta, Pivka, Radeče, Zreče, Žiri	Muta, Pivka, Zreče, Žiri
2	Senovo	Senovo	Senovo

Public discussions and the two studies resulted in the change of criteria for the definition of city municipalities (> 20,000 residents), and in the re-introduction of the category “city” into the Local Autonomy Act.